

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/228/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4117227674
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4117227674.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a členiek senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Lenky Halmešovej v spore žalobcu: Orange Slovensko, a.s., so sídlom Metodova 8, Bratislava, IČO: 35 697 270, v zastúpení Bobák, Bollová a spol., s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Dr. VI. Clementisa 10, Bratislava, IČO: 35 855 673, substitučne zastúpená: JUDr. Tibor Nagy, advokát, so sídlom Kukučínova 8, Nové Zámky, proti žalovanému: M. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, o zaplatenie sumy 91,22 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 12Csp/267/2017 - 48 zo dňa 25. apríla 2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 2, 3, 4,5, § 54 ods. 1,2, § 544 ods. 1,2, § Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 43 ods. 1,2 zákona č. 610/2003 Z.z., § 4 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že strany sporu uzavreli dňa 23.10.2015 Zmluvu o poskytovaní verejných služieb a tiež Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb, pričom neoddeliteľnou súčasťou zmlúv sú všeobecné podmienky. Žalobca vypožičal žalovanému 1 ks SIM karty, ktorá mu umožňovala využívať telekomunikačné služby poskytované žalobcom, zároveň mu odpredal mobilný telefón/telekomunikačné zariadenie značky Lenovo Tab2 8 LTE za kúpnu cenu uvedenú v dodatku k zmluve - 64 eur, pričom bežná maloobchodná cena MT bez zľavy je 169 eur. Súčasne bola dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 105 eur a to v Dodatku v bode 2.5 písmeno b/, kde bolo uvedené, že výška zmluvnej pokuty sa bude znižovať v závislosti od toho, koľko celých mesiacov uplynulo od uzavretia dodatku, doba viazanosti bola dohodnutá na 24 mesiacov. Z dokazovania ďalej vyplynulo, že žalovaný nezaplatil cenu poskytovaných služieb vo výške 93,22 eura v zmysle vystavených faktúr, čím porušil zmluvné povinnosti. Po pokuse o pokonávku zo dňa 22.2.2016 žalovaný zaplatil sumu 93,22 eura, splátky na zariadenie 81,60 eura, zmluvnú pokutu vo výške 225 eur, žalovaný uhradil aj časť zmluvnej pokuty vo výške 13,78 eura. Súd poukázal na to, že žalobca vo svojej žalobe uplatňoval zmluvnú pokutu dohodnutú v Dodatku k zmluve vo výške 105 eur, z ktorej žalovaný uhradil 13,78 eura a zostatok nezaplatenej zmluvnej pokuty predstavuje žalovanú sumu 91,22 eura /91,22 eura + 13,78 eura = 105 eur/.

1.2 Súd prvej inštancie považoval žalobu za nedôvodnú v časti uplatnenej zmluvnej pokuty vo výške 91,22 eura, pretože žalobca právo na zmluvnú pokutu odvíja od spotrebiteľskej zmluvy, ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie /§ 53 ods. 2 OZ/. Konštatoval, že žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách, žalobca menil len výšku zmluvnej pokuty. Spotrebiteľ sa ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti,

za ktorých dochádza ku zmluve, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Poukazujúc na § 53 ods. 1,2 a § 53 ods. 4 písm. k/ OZ súd konštatoval, že práve zmluvné dojednania obsiahnuté v Zmluve o pripojení týkajúce sa zmluvnej pokuty považuje za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Dodávateľ pritom nebol nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane. Dôvodil, že významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednania by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinnosti / § 53 odst. 4 písm. k/ OZ/.

1.3 V danej veci zmluvnú pokutu tak ako je dojednaná v predmetnej zmluve považoval súd prvej inštancie za neprimeranú sankciu, a to s poukazom na viaceré aspekty. Poznamenal, že je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí. Zmluvná pokuta patrí dodávateľovi podľa zmluvného dojednania aj v prípade, ak nedôjde k ukončeniu zmluvy, pretože stačí len úkon spotrebiteľa, ktorý smeruje k ukončeniu zmluvy, pričom ukončenie ako také vôbec nemusí ani nastať. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj citované zákonné ustanovenia súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy konania nevznikli, ani si žiadne neuplatnil.

2.1 Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zároveň priznal žalobcovi trovy konania. Poukázal na ust. § 297 písm. b) CSP, ktorý dáva možnosť súdu rozhodnúť vo veci samej bez nariadenia pojednávania, avšak len za splnenia zákonom stanovených podmienok. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaný napriek poučeniu sa k žalobe nevyjadril, t.j. nevyužil prostriedky procesnej obrany. Ak mal teda súd za to, že skutkové tvrdenia strán sú nesporné, mal vychádzať z tvrdení žalobcu, žalobe zo dňa 19.09.2017 v plnom rozsahu vyhovieť. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie mal nariadiť pojednávanie, keďže podmienky pre aplikáciu § 297 CSP neboli naplnené. Uvedeným postupom teda súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobca ďalej poukázal na to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym zisteniam. Namietal tvrdenie súdu, že spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť zmluvnú pokutu dojednanú v Dodatku k Zmluve č. A9353950 zo dňa 23.10.2015. Uviedol, že účastník, ktorý sa rozhodne využívať služby žalobcu má možnosť výberu. Môže sa rozhodnúť, či si zvolí program s paušálom alebo kreditom, môže si nastaviť výšku mesačného paušálu, zvoliť si kúpu telekomunikačného zariadenia za akciovú cenu alebo nie. Proces vzniku vzťahov je teda založený na voľbe daného účastníka.

2.2 Žalobca ďalej uviedol, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil z právneho hľadiska, keďže uvedená zmluvná pokuta podľa žalobcu spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce z § 544 Občianskeho zákonníka. Zmluvná pokuta bola dojednaná v písomnej forme. Z dodatku vyplýva presný výpočet porušenia zmluvných povinností, pri ktorých sa má zmluvná pokuta uplatniť. Je dohodnutá jej výška a spôsob určenia. Žalobca pri uložení zmluvnej pokuty zohľadnil čas, kedy si žalovaný prestal plniť zmluvné povinnosti a tomu prispôbil aj výšku uplatňovanej zmluvnej pokuty. Výška zmluvnej pokuty bola pri podpise Dodatku stanovená sumou, ktorá sa rovná rozdielu medzi maloobchodnou cenou telekomunikačného zariadenia a jeho predajnou cenou, pričom výška zmluvnej pokuty sa postupne znižuje v závislosti od toho, koľko celých mesiacov uplynulo od uzavretia Dodatku do okamihu porušenia zmluvnej povinnosti. Takto určená výška zmluvnej pokuty je podľa názoru žalobcu primeraná a nemožno na ňu hľadieť ako na neprimerane vysokú.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods.

1 CSP) vec prejednal a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6. Predtým, ako odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie z hľadiska hmotného práva, skúmal, či súd prvej inštancie zaťažil konanie vadou konania namietanou žalobcom, spočívajúcej v porušení práva na spravodlivý súdny proces.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

8. Pojem "procesný postup" bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. "Postupom súdu" možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ "postupom súdu" nie je rozhodnutie súdu ako finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už "postupom súdu" vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia, jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Pojem "procesný postup" súdu treba vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. (viď rozsudok NSSR 1 Cdo 222/2017, 2Cdo 145/2017, 3 CDO 269/2015...).

9. Žalobca videl porušenie práva na spravodlivý súdny proces v tom, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania bez splnenia podmienok ustanovených v § 297 písm. b) CSP.

10. Podľa § 297 CSP, súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariadiť, ak a) sa vo veci rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie v prospech spotrebiteľa, b) ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000,- eur.

11. Z citovaného ustanovenia písm. b/ vyplýva, že musia byť súčasne splnené obe podmienky, t.j. jednoduché právne posúdenie a nesporné tvrdenia strán sporu. Nesporné tvrdenia strán sporu sú závislé na procesných úkonoch žalovaného a možno ich považovať za nesporné v tom prípade, ak sa žalovaný v súdom stanovenej lehote podľa § 167 ods. 2 CSP k žalobe nevyjadrí, resp. sa vyjadrí takým spôsobom, že skutkové tvrdenia žalobcu žiadnym spôsobom nespochybnil.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie doručil žalobu na vyjadrenie žalovanému. V stanovenej lehote sa nevyjadril, preto oznámil verejné vyhlásenie rozhodnutia a toto vyhlásil dňa 25. apríla 2018. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania. V odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 8. rozsudku) uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že v prípade dojednania zmluvnej pokuty nemožno hovoriť o individuálne dojednanom zmluvnom ustanovení. Uvedené konštatovanie súdu prvej inštancie je zmätočné, pretože súd v tejto veci dokazovanie

nevykonával, keďže vo veci rozhodol rozsudkom bez nariadenia pojednávania. Súd prvej inštancie v konaní pochybil, keď neumožnil žalobcovi vyjadriť sa k možnému právnemu posúdeniu veci súdom prvej inštancie o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky, pre ktorý dôvod žalobu v tejto časti zamietol. Ak súd mieni začať skúmať neprijateľnú zmluvnú podmienku ex offio, musí stranám sporu umožniť vyjadriť sa k možnému posúdeniu neprijateľnej zmluvnej podmienky, aby bolo jeho rozhodnutie predvídateľným. Princíp kontradiktórnosti totiž zabezpečuje stranám rovnaké právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a ku skutkovým a právnym okolnostiam, ktoré sú rozhodujúce pre výsledok konania. Túto možnosť by mal mať jednak žalobca (dodávateľ), v ktorého záujme je preložiť dôkazy a tvrdenia o tom, že zmluvná podmienka nie je neprijateľná a musí prihliadnuť aj na vyjadrenie spotrebiteľa, či si aj napriek neprijateľnosti zmluvnej podmienky nepraje byť ňou viazaný.

13. Súd prvej inštancie nepostupoval v zmysle vyššie uvedených princípov, vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania, bez toho, aby umožnil žalobcovi nielen vyjadriť sa k otázke neprijateľnosti zmluvnej podmienky týkajúcej sa dojednanej zmluvnej pokuty, ale aj prípadne navrhnúť vykonanie dôkazov v tomto smere. Týmto postupom žalobcovi odňal právo na spravodlivý súdny proces. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude opätovne vec prejednať, prípadne vykonať dôkazy, ktoré strany sporu navrhnú a opätovne vo veci rozhodnúť. Svoje nové rozhodnutie súd prvej inštancie aj riadne odôvodní tak, aby spĺňalo požiadavky kladené na rozsudok súdu ust. § 220 ods. 2 CSP. Zároveň sa vyporiada s argumentmi žalobcu uvedenými v podanom odvolaní, ktorý poukazoval na splnenie zákonných náležitostí o dojednaní zmluvnej pokuty, ako aj skutočnosť, že žalovaný nebol nútený uzavrieť predmetnú zmluvu, mal možnosť výberu z viacerých možností dojednania zmluvy o pripojení, resp. jej dodatkov s rôznymi variáciami, prípadne uzavretím zmluvy bez viazanosti alebo benefitov spočívajúcich napr. v poskytnutí telekomunikačného zariadenia za výrazne zvýhodnenú cenu. Je pritom všeobecne známou skutočnosťou, že účastník takéhoto zmluvného vzťahu má možnosť si vybrať rôzne telekomunikačné zariadenia v rámci ponuky žalobcu, rôzne varianty ponúkaných zmlúv, prípadne úplne iného mobilného operátora, teda zmluvná voľnosť v tomto smere nemohla spôsobiť hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - žalovaného. Súd prvej inštancie v rámci vykonaného dokazovania opätovne vyhodnotí dôvodnosť žalovaného nároku. Vo svojom novom rozhodnutí rozhodne aj o nároku na náhradu trov celého konania vrátane tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).